

של המכונות — שהמתין לנוסעים בפתח הכניסה למלח (דבר האסור עליו כאיסור תמור). מה לעשות, המשכורת לא מספיקה, הוא מצטדק.

לזכותו של המתרגמן העברי שלנו, יורי, עלי לומר כי הוא התנגד לכך בכל תוקף. אתם הורים וגם האזרחים שלנו, המשלימים עם מצב זה, נותנים את ידם להשתתפות הפוג' עת בשמה הטוב של ארצנו. הבנתי לרוחו, אבל הסברתי לו שאין לי שום כוונה לפגוע בשמה הטוב של ארצו. אבל יש לי כוונה מלי-אה להגיע לפגישה שהיתה מוזמנת לי בזמן. אם פקידים ממסלה הפכו לנהגים מנוגדים בעל כורחם, בעלי מיקצוע אחר — משכורתם כנראה שלא נפגעה ואולי גם אינה זקוקה להשלמה, אבל הליברליזציה שלא-מכבד-באה הותירה כמה מהם עם תעסוקה פחותה בהרבה...

ואכן, רומה שהפרטרוקיה נישלה חלק הגון מן הצבא האדיר של שוטר מוסקויה מכמה מעיסוקיהם הקודמים. וכך אתה יכול לראות כאן 20-10 שוטרים במדיהם האפורים מתגודדים באפס מעשה בקרב רחוב. בחיל החלוץ שצעד לפני תהלוכת קירקס ססגונית כרחוב ארכאט ספרתי: שני מאיורים, חמישה קפיטנים, שלושה לויטנטים ועוד שניים או שלושה שוטרים לא מדורגים. בכלל, ככל

אוזניים לסתל

וכך אתה זוכה לחוות כאן במחזה נדיר של קולונל (פולקובניק) עומד שעון אל מעקה שבו מוצגים ציורים ומוזרות למכירה, כשהוא מלקק בהנאה עצומה גלידה הניגרת על סנט רז. מולו — חי נפשו! — יושב בתנוחה קפדן אה קצין מקריח אשר צייר רחוב מצייר את דמות רוקנו בגוף ספי (חום אדמדם כבצילר מים יונים) שבמערב עבר מהעולם לפני שני דורות.

בקיצור: המיטרה והצבא הסובייטיים שי אתה נתקל בהם מאימים הרבה פחות מאשר כרטי הריגול האמריקאי המצוי החיילים — רובם צעירים, מהם נערים ממש, רבים מהם בלונדיים או בהירים מאוד, כלומר, בני מוסק ויה או רוסיה האירופית.

ועף על פי כן, רוסי כן 32 ממוצא ליטאי המבקר בחרי שבמלון, מסרב לומר לי בקול רם את מיספרהטלפון שלו ומעדיף, תחת זאת, לכתוב אותו בעצמו בפנינסהכתובות שלי. תחילה אינני מבין ואז הוא מצביע בידו על הקירות, כלומר: אוזניים לכותל. כשאני מעיר לו, בחוסר-טאקט, שאולי יש כאן גילוי של פאראנויה יותר מאשר חששות שיש להם על מה שישתמכו, הוא משיב לי בהתחלה של כעס, הפעם מבלי לחשוש מפני אוזנו הכרויה

בשרותים החשאיים — מיני חיילים צדיקים הדורסים כרגליהם ובידיהם עצור ככול וחסר-אונים, וכי אצלנו... נו, מספיק, ספאסיבה. גם לנו יש החוליות שלנו. למכירה:

פרטרוקיה למכירה

כשאני חושש מפני האוזן שככותל, מבלה המוסקוואי הממוצע — זאת רק מניסיוני שלי, כמוכן — את מרבית זמנו בתחזיות לעתיד. מול אסכולת "מה שהיה הוא שיהיה" אתה נתקל במיטפר לא מבוסס של אופטימיסטים ובמיטפר גדול עוד יותר של אופטימיסטים, כשם סיפררמחוזו של אמיל חביבי (צירוף) של אופטימיסט ופסימיסט. במרכז השיחות והויכוחים: גורבאצ'וב, ראיסה (אש) תו) וכל הקשור בהם. כמעט הכל מסכימים כי המגמות המאפיינות את ה"אכספרמנט" (ריברי הפסימיסטים) החדש — כוונתן לטר בה, ואין ספק שהמנהיג בעל הצלחת היה זוכה בכל מישאל פופולריות באחוז סטאטיסטי שהיה מעיב על זה של ברגוריון בימי הזוהר שלו.

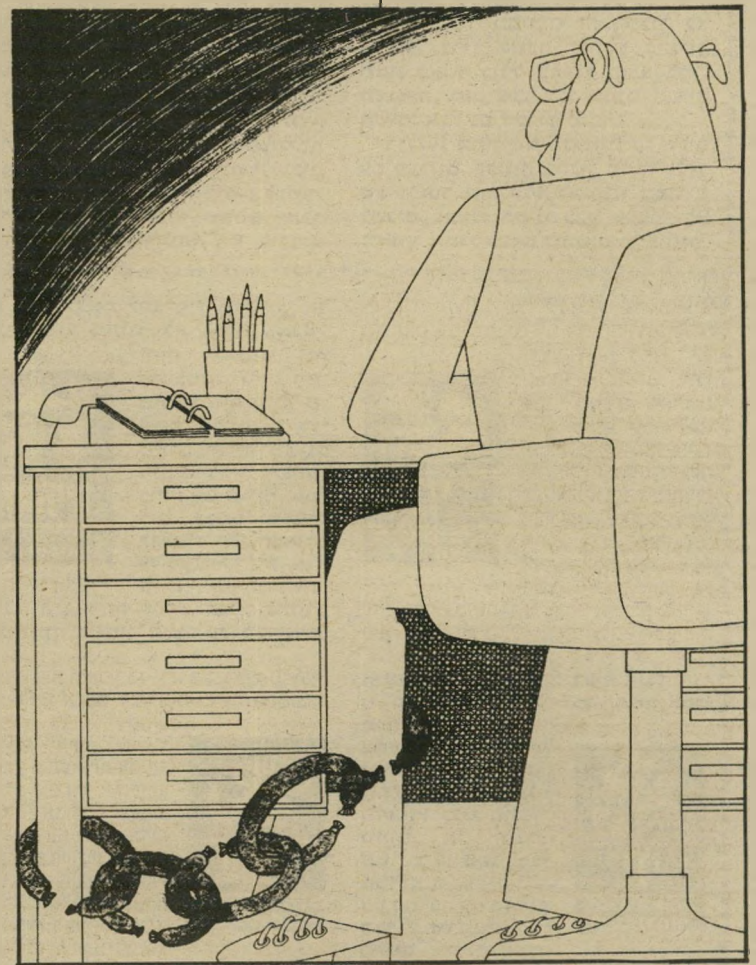
כרחוב ארכאט הירוע — עליו עוד בהמי שך — אני רואה שלושה ציורים דומים מאוד, בסיגנון נאיבי אילדרוסו (הצרפתי, בראשית המאה), מוצעים למכירה. אני שואל למחרים ומתברר כי מעיר שניים מהם 150 ו-200 רובלים, ואילו השלישי, שאינו שונה מחבריו לא כגודל ולא באיכות, מחירו 400 רובל. אני שואל את המוכרת (הציריית?) לסיבת ההבדל הגדול במחיר, והיא משיבה לי בחיך: הפרס טרויקה טובה יותר והיא גם עולה הרבה יותר. נכון, מעיר אחד העובדים יושבים במרי רות. "בעיקר מה שאמרת על המחיר".

כדי שהחיוד שבדברים יובן כהלכה עלי להסביר כי בצירוף היקר יותר נראה גורבאצ'וב, הפעם בלא צלכת על המצח וככמות גרושה של ליפטטיק על השפתיים, מושיט ידו ל"אמא רוסייה": אשה רוסייה בעלת ממדים ושריים אדירים שעליהם — על השריים — כתוב באותיות קיריליות: פרטרוקיה. שכחתי להוסיף שאותה כפריה רוסית עבה מחויקה בידה מה שאמור היה כנראה להיות קילשון או מגרפה אבל יצא מתחת ידי האמנית כמי טאטא לכל דבר.

ואכן, גורבאצ'וב באמת זקוק לכל האהרה שהוא מסוגל לגייס, אם רצונו להמשיך כי מלאכת הגריפה או הטיאטא שלו. ביום בוואנו למוסקבה נורע לנו כי ייכשושנקו נמצא באוקראינה וליתר דיוק — בחארקוב, שבה הוא עושה נפשות למדיניותו של המנהיג הנערץ עליו. מתברר כי ייכשושנקו גם נבחר בחארקוב כציר לקונגרסהצירים שבו נבחר הסובייט העליון. זאת, לאחר שנכשל פעמיים בניסיונותיו להיבחר כציר מטעם איווריי הבחירה של מוסקויה או לנינגראד.

קפה תורכי

מצד אחד אני נפגש כאן עם אתה מציירות התיאטרון הנודעות ביותר בברית-המועצות (היא מצירת בעיקר תילבושות, כמו ליאון פאקסט ואלכסנדר בנזא בשעתם, ואף קיבלה בימים אלה הזמנה לכמה חודשי עבודה בקנ (דה) ושומע ממנה כי היא משתכרת 300 רובל לחודש (ראה החשבון דלעיל) ומן הצד השני — המיסעדות מלאות. אין קפה, אבל בכל קרדרחוב או בצומת-דרכים מוכרים קבס (ראה שלום עליכם), מיץ מנגו או אננס (לא טיבעי, כמוכן) ונוול המכונה כאן בשם קק טייל (להבדיל מקוקטייל): מין תערובת של מילקשיק בלי חלב עם מיץ פירות בלי פירות. המחיר וול (50 קופיקות לכוס. בבית-קפה תל-אביבי לא תקבלו במחיר כזה אפילו כוסים עם חלב, ושתים בדרך כלל בעמ"י דה. קפה לא ניתן, כאמור, להשיג מחוץ למלך-נות הגדולים, אבל תמיד יש הפתעות: אתה נכנס למיזון המוכר סניף של קופת-חולים, והנה, פילאי פלאים: קפה! וגם הוא בול. אבל למען האמת יש לומר שמלבד הצבע לא היה

הפונקציונר וקשר הנקניקים (מתוך "קרוקודיל")

של "האח הגדול" — אם אמנם זה מצוי עדיין בחיים — כן, אבל אתה גם לא ישת במיש-רדחקירות של הקג"ב כשתון כדי הקירה מוציא החוקר מן הכספת כפפת ברזל שחורה, חובש אותה והולם בך בעמודהשירה. אילו קיבלת מכה אחת כזאת בחיך, היית גם אתה חושש מן הקיר. אתם נמערב..."

אינני רוצה להזכיר לו כי אינני בא מן המערב, וכי אצלנו מכהו כקורש שריביתחון שנתן הוראות לחיילים לשבור גפיים. וגם זאת, שאצלנו משרתים בצבא — בצבא, לא

רחבי מוסקויה כמעט שאינך רואה שוטר בלי דרגה או טוראי. הרושם הוא שהכל כאן קצינים. ואכן, מבר מוסקוואי הסביר לי כי באחרונה העלו אלפי שוטרים לדרגות-קצונה, כדי לקדם פני כל תיככול אפשרי נוכח הפיח חות במעמדם ובמוראם... ויש גם הסבר אחר לריבוי זה של קצינים במדים מפוארים: במוס-קווה שוכנים גם המטה הכללי וגם מיניסטר-יודעהגנה, גם האקדמיה הצבאית וגם מאות ואפלי מישררים המעסיקים קצינים בדרגות בכירות.

תסריט אחר

עורך פלד

הכניסיני

ה־5 ביוני הוא יום העצמאות המורד-חבת שלנו, חג השחיים התופחים של ארץ הקודש השמנמנה והמעוב-רת (באמת שאני אוהב ארצות-קודש שמנמנות ומעוברות, אבל מה עם ההמלטה? הגיע הזמן, אחרי 22 שנות חריון, כדי שנוכל לנחם סוף-סוף חל-קות-אלוהים קטנות נוספות); אבל לאות הימנון החרות הזה לא יכניסו לשום שרה'ה-שיריון ולשום מיבצע שירוטרו, מכסימום יזמזמו אותו ב־איזו מיכלאת גיבעונים הומאנית ב־תחיתיקויה בתום יום עמל משחרר —

הכניסיני תחת אנצארך והיי לי סודר וצינוק ור אכנים עוטף צווארך וזמר צמיגים בגרון עמוק

פיזמון: גבעת הכנסת לעולם לא תצעדי לכרך את החירות ואני עברך ראש בקיר, ראש בקיר פיצוע אשכים בחיגו ישיר

הכניסיני תחת קסדתך והיי לי זנדרם ומג"ב בשעות העוצר בחסות סליתך אני נרלק, אני נגנב

פיזמון: גבעת הכנסת

הכניסיני תחת מגפך והיי לי נבוט של תפילה, וגם אם פיתי באוויר מתהפך מערת גומי לי את, פלסטיק מכפלה

פיזמון: גבעת הכנסת

הכניסיני תחת הצציתך והיי לי טרנספר מרצון ליטוף אהבה מחסיפה אלתך עיניים עפות לחלל החיצון

פיזמון: גבעת הכנסת

בו באותו נוול פושר שום דבר שיוכיר את בראויל או תימן. ואם לשפוט על פי טעמי הלכוי שלי, עשוי הקפה המוסקוואי ובעצם גם זה שבערים אחרות שבהן ביקרנו, תערובת של חומס, פלג, אידיאלוגיה ומים. אגב, נטיה המסתמנת באחרונה גם כמה שמכונה בישראל בשם "נס קפה", ושעליו אמרים הליצנים כי יהיה זה נס אם ייצא בו אייפעס קפה.

הוי פוליהקפה הריחניים של ילדותי. היכן נעלמתם כתמיסות החומות של זמננו אבל הרי על להדברים הסובים שבעולם נאמר שרינם להיעלם. והיכן — למען האמת — שנותינו שלנו היפות ביותר?

רבים מאיתנו — סובייטולוגים בני בניהם של סובייטולוגים — הצטיידו מראש, בארצות מוצאם, בחבילות שי של קפה ריחני, והכוונה לקפה תורכי טחון. את הבעת פניהם של המקומיים לאחר שכוסית מן המשקה המשוכח הזה ירדה לחדרי ביטנם יוכל רק עטו של גוגול לתאר: מין מויגה של תענוג עילאי, איאמון וחשדנות (אין משקאות כאלה),

(המשך בעמוד 48)